

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vniuers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

Rev[erendissi]mo Et Ill[ustrissi]mo Principi Ac Domino D. Ioanni Godefrido,

...

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

REV.^{MO} ET ILL.^{MO} PRINCIPI
AC DOMINO
D. IOANNI GODEFRIDO,
IMPERIALIS ECCLESIAE BAMBERGENSIS
EPISCOPO,
ET METROPOLITANÆ HERBIPOLENSIS
PRÆPOSITO,
DOMINO SVO CLEMENTISSIMO.

Antonius Hierat Salutem & Felicitatem.

Quotiescunque, Reu.^{me} & Ill.^{me} Princeps, Germania nostræ, olim florentissimam, at defloratam nunc, deploratam dilaceratamque faciem contueor, occurrit identidem ex Religionis hanc Orthodoxæ, morumque ingenuorum neglectu despicabili profluxisse. Nō enim huius quondam inferior fuit conditio, quam plerorumque regnorum mundi habitabilis; quorum pleraque non antè miserando excidio inuoluta sunt, quàm auitæ Religionis præceptis salutaribus proculcatis, vitiorum idola vanissima, pro synceris virtutis imaginibus suspexerunt. Hinc nonnulli Athei, Mahometanique effecti: aliqui antiquatis Hebræorum commentis circumuenti: plerique perduellis hæreseos factionibus implicati, vt refractarij, lumen fidei recusarunt admittere; sic neque de bene beateque viuendiratione cogitationem

E P I S T O L A

tionem aliquam suscipere voluerunt. Nimirum veritatem Dei in mendacium commutârunt, & charitatem veritatis non receperunt: ideoque in passiones ignominia, reprobumque sensum traditi cælestibus arcanis indignos sese reddiderunt. Et quidem ne iisdem in orthodoxa Ecclesia periculis, quæ gratiæ, quæ gloriæ exponeremur; misit in albescentes iam agros fidos operarios, quorum operâ fidelissimâ & discere iustitiam moniti, & cælestium bonorum radiis ictam mentem aduertere studeremus, ne languescente religionis exercitio, contagiosam Christiani mores tabem contraherent.

Et quis negabit ante alios Azorij in hac prouincia adeo emicuisse industriam, ingeniumque desudasse, vt quantum in controuersijs Bellarmino, Costero: in Scholasticis Suaresio, Valentia: in Scripturis Salmeroni, Pererio, Lorino, Serario, alijsque diuersis, ex eadem familia debeamus; tantû huic vni eminentissima ratione in doctrina morum, & Christianæ conscientia illustratione, acceptum referamus? Neque enim opus est longè petita, ad id probandum testimonia arcescere; cum euidentissimè non in foribus modo, sed in omnium manibus gemini tomi fructuosissimam in conscientijs erudiendis operam eloquantur. Quòd si verò mortalium malignitate eius quicquam, vel splendori nominis, vel vitæ eruditionisque integritati obstrepatur, id velut spongia, horum operum maiestate deterget. Formauerat namque & delinearat accuratissimè in prioribus tomis, quo pacto in propria conscientia theatro semetipsum vnusquisque cum vrsis, leonibus, lupis, & id genus alijs, tam vitiorum, quam humanarum passionum belluis committeret: detectisque peccati perniciosis assultibus, virtutis sese Christianæ præsidijs tueretur; ideoque non præcepta solum proponit naturalia, quibus velut certis quibusdam limitibus quisque circumseptus, rationis rectæ obtemperet dictamini, ne ab ingenta rectitudine viuendi exorbitet; verum etiam diuinas humanasque leges prosequitur, quibus æterni Numinis saluificæ regulæ, ac voluntati se congruenter componat. Dicam verbo: quatuor priora Decalogi præcepta explicat, & quæcunque de religionis actibus, eorumque affinibus circumstantiis, cuiuscumque

cuiuscumque licet ordinis, status, & dignitatis hominibus conueniunt, ostendit: ne ignorata vocationis propriæ natura & conditione, adulterinis moribus honestatem uitæ, integritatemque prostituant. In hoc autem operum eius Tomo tertio omnia illa perspicacissimè decurrit, tum quæ generaliter in iustitiæ, ac iuris actionibus, uitisquæ contrariis, tum quæ specialiter personæ proximi, quoad uitam propriam, quoad coniugalem castimoniam, Fortunæque bona, quoad contractum circa eam sinceritatem, conueniunt: Atque ita quatuor Decalogi præcepta feliciter absoluit, nihil singulatim de nono & decimo agens: cum ea ratione materiæ cognatæ, ad sextum septimumque præceptum enucleanda adhibuerit.

Quapropter cum insignis huius actuum humanorum & conscientiarum pictoris Tomos prælo subiecerim, & Germanis nostris fructuosissimos labores consecrarim; operæ precium iudicavi, ut cum eorum Tomum primum ante decennium Tuæ celsitudinis prædecessori dedicassem: sic nunc tertium eiusdem Theologi posthumum foetum, Christianæ conuersationi imprimis necessarium, Tuæ Celsitudini, Reuerendissime & Illustrissime Princeps, ut illius Successori dignissimo, submissè offerrem: ad quod audendum imprimis calcar mihi admouit, ille tui animi generosissimi in Theologos affectus, cæterosque eruditionis Christianæ antesignanos; quorum duos excellentissimos, in diuerso tamen scientiarum genere, ut meis typis, sic maximis impensis euulgauit, uidelicet, Reuerendum Patrem Christophorū Clauium Bambergensem Germanum, ciuem tuum, sæculi nostri citra dubium Mathematicorum Principem, ante mensem in Vrbe piè uita functum, & Ioannem Azorium Lorcanum Hispanum, Casistarum, ut uocant, Theologorumue Moralium primipilum; ut quemadmodum ille, superstes dum esset, ab orbe Italo Romanisque arcibus patrocinium Reuerendissimæ Celsitudinis Tuæ Germanicis lucubrationibus quasiuisset, sic quoque hic pupillus posthumusque foetus ex æmula Romanæ fidei Religionisque Ciuitate sancta Colonia in sinu amplissimæ tuæ Authoritatis conquiesceret, ne scilicet excellentissima illius ingenij indoles polyporum maleuolorum propriæ calumniæ mucos se nutrientem oculis contusa, euilesceat: sed tanquam Palladis Clypeo obarmata liuidos Zoilorum dentes exarmaret: Item

EPISTOLA.

vt quemadmodum Clavius ille tuo accedente hortatus,
& beneuolentia lucem aspexit Moguntia (ad laboran-
te elegantissimi ingenij uiro, Reuerendo Patre Ioanne
Zieglero, Doctore Theologo, Mathematicarum sci-
entissimo) sic quoque hic noster Azorius tua gra-
tia, fauorisque gratiosissimi aurâ subuectus, ei-
usdem lucis formidolosas procellas, Colonia editus,
non perhorresceret. Deinde, quod iam auctore a-
tate deuexa & senili, hunc acuratissimum iustitiae Chri-
stianae Schematismum expresserit, quo Cygnem
operis huius dulcedinem ac maturitatem, quasi ad
Caystri uada albus olor defecta lingua concinens,
exhiberet. Accedit, quod ex illa hunc scirem,
esse familia, & ex illa legione Bellatorem, quam
tu, Reuerendissime & Illustrissime Princeps, in
Clientelam tuam protectionemque propensissi-
mis suscepisti: tum ut in tuo amplissimo distric-
tu, tam morum Religionisque succrescentia &
adultâ zizaniâ reuelleret, quam Christianarum
virtutum sementem faceret: tum ut sincera sa-
pientia apud eandem familiam à te comparatis
thesauris ingenitae gratitudinis generosique animi
officiis responderes.

Denique, vt mea obseruantia erga Reueren-
dissimam & Illustrissimam Celsitudinem tuam mo-
numentum aliquod extaret, quam tantis hero-
icarum uirtutum titulis, animique ornamentis bo-
ni omnes mecum crebrescente per Germanias
fama, didicerunt splendescere: vt uerè cum
Propheta dicere possimus, te eiusmodi Pastorem
esse, qui se murum opponat pro domo DEI,
cassasque & Euanidas uitiorum haesumque
gliscentium late imò quibusdam locis domi-
nantium balistas diuerberet, vnde non mo-
do nobilissima Genti tuae Alschauseniorum,
verum etiam matris Zobelionum profa-
pia aeternam memoriam concitias: quin
sanctitate uitae, rerumque gestarum mag-
nos Bambergensium Antistites exequens,
collapsamque Germaniae nostrae statum
ac prisca morum fideique pristinae ac
religionis exempla incredibili zelo reducas.

Hæc

DEDICATORIA.

Hæc sunt, Reuerendissime ac Illustrissime Princeps, quæ extimularunt me ad Tomum hunc tertium Operum Azorij totius Ecclesiæ bono editum, Reuerendissimæ & Illustrissimæ Tuæ Celsitudini inscribendum, cum modesta deprecatione, ut animi nostri erga Celsitudinem Tuam affectum, non tam huius operis, quàm beneuolentiæ mole metiaris: neque enim dubitare possum, quin huius quoque Authoris auspicijs, apprimè illa in memoriam reuoces, quæ rudioribus annis literatos inter & Theologos Herbipolenses ad laudem salutemq;, tum tuam ipsius propriam, tum ouium concreditarum laudabiliter suxisti. Deus Optimus Maximus Celsitudinem Tuam, diu familiæ, patriæ, Ecclesiæ incolumem velit.

*Ex officina mea Typographica Colonia Agrippina, Anno 1612.
ad d. 16. Martij.*

